

เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง

ฉบับที่ ๗/๖๔ (๑ - ๓๐ เม.ย.๖๔)

ความขัดแย้งระหว่าง อินเดีย - จีน และบทบาทของอินเดียในมหาสมุทรอินเดีย

หากกล่าวถึงประเด็นความขัดแย้งระหว่างอินเดีย - จีน ปมที่เป็นสาเหตุน่าจะมาจาก (๑) สถานการณ์ในพื้นที่พิพาทบริเวณชายแดนระหว่างอินเดียและจีนบนเทือกเขาหิมาลัย ซึ่งในห้วงที่ผ่านมาก็มีเหตุการณ์การปะทะกันในพื้นที่บริเวณชายแดนและสุดท้ายก็สามารถเจรจาเพื่อลดความตึงเครียดบริเวณแนวชายแดนได้ (๒) การเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก และการรักษาคุณอำนาจของอินเดียในมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการปิดกั้นจีนไม่ให้ขยายอิทธิพลเข้ามาในพื้นที่ดังกล่าว กอปรกับการพัฒนาศักยภาพทางทหารของอินเดียที่พยายามมุ่งเน้นการพึ่งตนเอง (self-reliance) ด้านยุทธโศปกรณ์ รวมถึงการเล็งเห็นถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับของประเทศหากสามารถใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีผลิตยุทธโศปกรณ์เพื่อขายให้แก่ประเทศต่างๆ ได้ สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวแปรที่เสริมให้อินเดียมีศักยภาพทัดเทียมใกล้จีนมากยิ่งขึ้น และอาจนำมาสู่ความตึงเครียดในพื้นที่พิพาทชายแดนและในมหาสมุทรอินเดียในอนาคต

ความขัดแย้งในพื้นที่พิพาทบริเวณชายแดนระหว่างอินเดียและจีน ได้ปะทุขึ้นหลายครั้ง โดยมีการปะทะกันทางทหารและจบลงที่การเจรจกันของทั้งสองฝ่าย ขณะที่อีกมุมหนึ่งอินเดียก็ยกระดับความร่วมมือต่อยุทธศาสตร์ Indo - Pacific เพื่อสกัดกั้นจีน รวมถึงการพัฒนาขีดความสามารถทางทหารของตนเองควบคู่ไปด้วย ทั้งนี้ เพื่อรักษาคุณอำนาจในมหาสมุทรอินเดียให้คงอยู่ ดังมีรายละเอียดสำคัญต่อไปนี้

♦ สถานการณ์ความขัดแย้งในพื้นที่พิพาทบริเวณชายแดนระหว่างอินเดีย - จีน ปี พ.ศ.๒๕๖๔

อินเดียและจีนเป็นประเทศที่มีพรมแดนร่วมกันเป็นระยะทางประมาณ ๔,๐๐๐ กม. ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการอ้างกรรมสิทธิ์ทับซ้อนส่งผลให้เป็นข้อพิพาททั้งทางการทูตและการทหารมาโดยตลอด โดยหนึ่งในเหตุการณ์รุนแรงที่สุด คือการที่ทหารของทั้งสองประเทศปะทะกัน เมื่อมี.ย.๖๓ ที่ทหารอินเดียเสียชีวิตอย่างน้อย ๒๐ นาย และมีทหารจีนเสียชีวิตอย่างน้อย ๔ นาย และสถานการณ์ความขัดแย้งล่าสุดได้เกิดเหตุปะทะระหว่างทหารอินเดียบกับจีนบริเวณพรมแดนในรัฐสิกขิมบนเทือกเขาหิมาลัย เมื่อ ๒๐ ม.ค.๖๔ โดยกองกำลังทหารลาดตระเวนของจีนพยายามข้ามแดนมายังฝั่งอินเดียจนเกิดการเผชิญหน้ากันทางทหารและถูกกองกำลังทหารอินเดียไล่ต้อนกลับไป ภายหลังจากจึงมีการเจรจาระหว่างกองทัพจีนกับกองทัพ

อินเดีย อันนำมาสู่การถอนกำลัง ยุทธโศปกรณ์ ยานพาหนะ และกำลังพลบางส่วนออกจากพื้นที่เพื่อลดความตึงเครียดจากเหตุการณ์ปะทะกัน นอกจากนี้ อินเดียและจีนได้จัดตั้งสายด่วนติดต่อสื่อสารระหว่างกันทันทีเพื่อลดปัญหาข้อพิพาทชายแดน เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งบริเวณแนวชายแดน

ประเด็นที่น่าจับตามองต่อจากนี้คือ เมื่อปลายเดือน ม.ค. ที่ผ่านมา สำนักข่าวและสถาบันวิจัยของอินเดียได้เปิดเผยภาพถ่ายดาวเทียมในบริเวณพื้นที่รัฐอรุณาจัลประเทศของอินเดีย ที่ปรากฏหมู่บ้านขนาดใหญ่ ซึ่งถูกสร้างโดยทางการจีน โดยพื้นที่ดังกล่าวถือเป็นเขตแดนพิพาทระหว่างสองประเทศ โดยหมู่บ้านนี้มีขนาดใหญ่เกือบ ๑๐๐ หลังคาเรือน และเพิ่งมีการก่อสร้างได้ไม่นานนัก ภายหลังจากอินเดียและจีนมีปัญหาทางด้านพรมแดนระหว่างกันในช่วงปีที่แล้ว โดยทางการจีนได้ออกมายืนยันว่าการกระทำดังกล่าวเป็นเรื่องปกติเนื่องจากดินแดนดังกล่าวนั้นเป็นส่วนหนึ่งของดินแดนที่เบตได้ ในขณะที่ท่าทีของทางการอินเดียนั้นยังไม่มี ความชัดเจน เนื่องจากอยู่ระหว่างการตรวจสอบ

♦ ท่าทีของอินเดียต่อยุทธศาสตร์ Indo-Pacific

อินเดียได้เข้าร่วมการประชุมสุดยอดกลุ่ม Quadrilateral Security Dialogue: QUAD ผ่านระบบการประชุมทางไกลร่วมกับสหรัฐฯ ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย เมื่อ ๑๒ มี.ค.๖๔ ที่ผ่านมา โดยที่ประชุมมีมติให้จัดตั้ง

The infographic is a horizontal timeline with a central line and circular icons representing different events. It includes the following details:

- 20 ม.ค. ๖๔:** An image of two military officers in uniform. Text: "เกิดเหตุปะทะระหว่างทหารอินเดียและจีนบริเวณพรมแดนครั้งแรกในรอบ ๗ เดือน โดยเหตุการณ์ดังกล่าวได้รับการแก้ไขโดยผู้บัญชาการในพื้นที่".
- ๑๒ มี.ค. ๖๔:** An image of two men in suits shaking hands. Text: "รมว. ทพ. ของสหรัฐฯ และอินเดีย ประชุมหารือเพื่อยกระดับความร่วมมือทางการทหาร ด้านการแบ่งปันข้อมูลข่าวกรอง และการส่งกำลังบำรุงระหว่างกัน".
- ๒๐ มี.ค. ๖๔:** An image of four men in suits. Text: "อินเดียเข้าร่วมการประชุมสุดยอดกลุ่ม QUAD ผ่านระบบการประชุมทางไกล ที่ประชุมมีมติให้จัดตั้งคณะทำงานร่วมกันในประเด็นการส่งเสริมยุทธศาสตร์ Indo-Pacific".
- ๒๐ มี.ค. ๖๔:** An image of a military aircraft. Text: "กองทัพอินเดียเข้ายานพาหนะทางอากาศไร้คนขับ (UAV) ของบริษัท Israel Aerospace Industries (IAI) Heron TP และกองทัพเรืออินเดียเข้า General Atomics Aeronautical Systems Inc (GA-ASI) MQ-9B Sea Guardian MALE จากสหรัฐฯ".
- ๒๐ มี.ค. ๖๔:** An image of a military aircraft. Text: "กองทัพบกและกองทัพอากาศอินเดีย วิจัยโครงการพัฒนาอากาศยานไร้คนขับ ด้วยการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ระบบอาวุธอัตโนมัติ เทคโนโลยีควอนตัมหุ่นยนต์ คลาวด์คอมพิวติ้ง และอัลกอริทึม".

Infographic by กศย.ศสย.สพท.

คณะทำงานร่วมกันในประเด็นการส่งเสริมยุทธศาสตร์ Indo-Pacific ที่เสรีและเปิดกว้าง (Free and Open Indo - Pacific : FOIP) ซึ่งพยายามสกัดกั้นการขยายอิทธิพลของจีน นอกจากนี้ อินเดียยังได้ยกระดับความร่วมมือทางการทหารกับสหรัฐฯ โดยเฉพาะด้านการแบ่งปันข้อมูลข่าวกรอง และการส่งกำลังบำรุงระหว่างกันในฐานะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกผ่านการทหารหรือของ รมว.กท. ของทั้งสองประเทศ ณ กรุงนิวเดลี เมื่อ ๒๐ มี.ค.๖๔ ที่ผ่านมา^๑

♦ การเสริมสร้างขีดความสามารถทางทหารของอินเดีย

กระทรวงกลาโหมอินเดียโดยกองทัพบกและกองทัพอากาศได้ริเริ่มโครงการพัฒนาอากาศยานไร้คนขับที่ใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อดำเนินยุทธวิธีในสนามรบ เช่น “การรวมฝูง” เพื่อสกัดให้พ้นจากเรดาร์ของศัตรูและ “การลวง” จีพีเอสเพื่อทำให้อากาศยานไร้คนขับของศัตรูสับสน นอกจากนี้ยังสามารถช่วยหน่วยงานด้านความมั่นคงและกองทัพในการรักษาความปลอดภัยในน่านฟ้าอีกด้วย ซึ่งโครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการลงทุนของกองทัพอินเดียในเทคโนโลยี เช่น ปัญญาประดิษฐ์ ระบบอาวุธอัตโนมัติ เทคโนโลยีควอนตัม หุ่นยนต์ คลาวด์คอมพิวเตอร์ และสงครามอัลกอริทึม โดยมีหุ้นส่วนจากบริษัทภาคเอกชน บริษัทรัฐวิสาหกิจ และสถาบันการศึกษา จุดเด่นของเทคโนโลยีนี้คือมีราคาถูกกว่าแพลตฟอร์มที่ใช้คนขับและยังช่วยลดความเสี่ยงต่อการสูญเสียนักบินมนุษย์ อีกทั้งยังเป็นการพึ่งตนเอง (self-reliance) และใช้โอกาสด้านเทคโนโลยีต่างๆ มาสร้างผลประโยชน์เข้าสู่ประเทศด้วยการขายยุทธโธปกรณ์ให้ประเทศอื่นๆ ได้อีกด้วย^๒

นอกจากการพัฒนาขีดความสามารถทางทหารกองทัพอินเดียข้างต้นแล้ว กองทัพอินเดียยังได้เช่ายานพาหนะทางอากาศไร้คนขับ (UAV) ของบริษัท Israel Aerospace Industries (IAI) Heron TP จำนวน ๔ ลำ เพื่อใช้สำหรับการติดตั้งใกล้ชายแดนที่เป็นข้อพิพาทของอินเดียบกจีนตามแนวการควบคุมที่แท้จริง (Line of Actual Control: LAC) บนเทือกเขาหิมาลัย ในขณะที่กองทัพเรืออินเดียบกได้เช่า General Atomics Aeronautical Systems Inc (GA-ASI) MQ-9B Sea Guardian MALE จากสหรัฐฯ จำนวน ๒ เครื่องเพื่อตรวจสอบพื้นที่มหาสมุทรอินเดียอีกด้วย ซึ่งการเสริมสร้างขีดความสามารถดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามในการจัดหาวัสดุที่จำเป็นเพื่อเอาชนะปัญหาการขาดแคลนอาวุธยุทธโธปกรณ์ท่ามกลางความตึงเครียดทางทหารกับจีน^๓

♦ บทวิเคราะห์

๑. จากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างจีน-อินเดียที่เกิดขึ้นนั้นมีสาเหตุมาจากบริเวณพื้นที่ความขัดแย้งนั้นยังไม่มีเส้นแบ่งเขตแดนที่ชัดเจน อีกทั้งสภาพภูมิอากาศส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพในพื้นที่ จึงเป็นเหตุผลที่ต่างฝ่ายต่างอ้างสิทธิ์ว่าเป็นพื้นที่ของตนเอง สำหรับกรณีนี้จีนได้ดำเนินการปลูกสร้างหมู่บ้านขนาดใหญ่บริเวณเขตแดนพิพาทระหว่างทั้งสองประเทศนั้น อาจเป็นชนวนที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งในพื้นที่ดังกล่าวปะทุและทวีความรุนแรงมากขึ้นกว่าเดิม โดยประเทศไทยและกองทัพควร

ให้ความสำคัญและติดตามสถานการณ์ดังกล่าวอย่างใกล้ชิด และสนับสนุนการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี ผ่านกลไกความมั่นคงระดับทวิภาคีและพหุภาคี เนื่องจากทั้งสองประเทศเป็นประเทศที่ต่างก็มีซีปนาวุธในครอบครอง และหากมีการใช้กำลังหรือซีปนาวุธเกิดขึ้นประเทศไทยในฐานะประเทศใกล้เคียงก็จะได้รับผลกระทบไปด้วย

๒. จากการพัฒนาขีดความสามารถทางทหารของอินเดีย ประเทศไทยและกองทัพอาจแสวงหาความร่วมมือทางเทคโนโลยีกับอินเดียเพื่อนำมาพัฒนาขีดความสามารถทางทหารของกองทัพไทย รวมถึงกำลังพลในส่วนที่เกี่ยวข้องควรเปิดรับเทคโนโลยีต่างๆ ที่ทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทความเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่กองทัพจะเปลี่ยนจากกองกำลังที่ใช้กำลังคนไปเป็นกองกำลังที่ใช้เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

๓. จากประเด็นที่อินเดียได้เช่ายานพาหนะทางอากาศไร้คนขับ (UAV) จากอิสราเอล และ General Atomics Aeronautical Systems Inc (GA-ASI) MQ-9B Sea Guardian MALE จากสหรัฐฯ โดย UAV ดังกล่าวสามารถสอดแนมและสามารถติดตั้งอาวุธได้ ซึ่งอาจจะนำมาสู่การสร้างความหวาดระแวงแก่จีน รวมถึงการเช่า UAV จากสหรัฐฯ อาจเป็นการส่งเสริมบทบาทอินเดียในมหาสมุทรอินเดียโดยผ่านมือของพันธมิตร และอาจจะเป็นแนวโน้มให้สหรัฐฯ กลับมามีบทบาทมากขึ้นในการสนับสนุนพันธมิตรในพื้นที่ภูมิภาคอินโดแปซิฟิกด้วย

♦ ข้อมูลอ้างอิง

๑. ศุภวิช แก้วคุณอก. (๒๕๖๔). *หมู่บ้านจีนใกล้ดินแดนพิพาทกับอินเดีย*. ออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/SouthAsianNews/photos/a.227054428195360/739908500243281/?type=3&theater> เมื่อวันที่ ๒๒ มี.ค.๖๔
๒. The National. (๒๐๒๑). *US and Indian militaries poised for stronger co-operation amid tension with China* ออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.thenationalnews.com/world/us-and-indian-militaries-poised-for-stronger-co-operation-amid-tension-with-china-1.1187821> เมื่อวันที่ ๒๒ มี.ค.๖๔
๓. Indo-Pacific Defense Forum. (๒๐๒๑). *อินเดียเสริมสร้างด้านกลาโหมด้วยยานพาหนะไร้คนขับ* ออนไลน์. สืบค้นจาก <https://ipdefenseforum.com/th/2021/03/%E0%B8%AD%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%A1%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%94%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%81/> เมื่อวันที่ ๒๒ มี.ค.๖๔
๔. Janes. (๒๐๒๑). *กองทัพอินเดีย เช่ายานพาหนะทางอากาศไร้คนขับ (UAV) ของ บริษัท Israel Aerospace Industries (IAI) Heron TP จำนวน 4 ลำ*. ออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.janes.com/defence-news/news-detail/indian-army-leases-four-heron-tp-uavs-from-israel> เมื่อวันที่ ๒๒ มี.ค.๖๔

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา SSC Focus กรุณาส่งข้อคิดเห็นของท่านมายังคณะผู้จัดทำ (ศศย.สปท.) T/F : ๐๒ ๒๗๕ ๕๗๑๕ - ๑๖

๑. ท่านสนใจประเด็นใดเพิ่มเติม / เห็นว่าควรศึกษาเพิ่มเติม

การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ / เทคโนโลยี การทหาร พลังงาน / สิ่งแวดล้อม
 อื่นๆ .....

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

บทวิเคราะห์โดย กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ